ויקרא ב

א. דער סדר פון די קרבנות וואס זייערע דינים שטייען אין אונזער פרשה איז: פריער — קרבן עולה, מנחה און שלמים, וואס זיינען קרבנות נדבה[1], ווי רש"י טייטשט גלייך בתחילת הפרשה[2] אויף „אדם כי יקריב מכם" — „כשיקריב, בקרבנות נדבה דיבר הענין"; און דערנאך — חטאת און אשם, וואס זיינען קרבנות חובה.

איז ניט מובן: אמת טאקע אז רש"י האט א הכרח פון פסוק אז „בקרבנות נדבה דיבר הענין"[3], אבער די שאלה שטעלט זיך אויפן פסוק גופא: פארוואס הויבט אן די תורה מיט קרבנות נדבה? לכל לראש איז לכאו' נויטיק צו וויסן די דינים פון קרבנות חובה וואס א איד מוז ברענגען, און ערשט שפעטער — פון קרבנות וואס זיינען בלויז נדבה.

און וויבאלד אז דאס איז א קשיא אין פשט הכתובים — האט עס רש"י גע־דארפט באוואַרענען. מוז מען זאגן אז אין פשוטו של מקרא איז דאס מלכת־חילה קיין קשיא ניט (אדער אז דאס ווערט פארענטפערט דורך א פריערדיקן פירוש פון רש"י)[4].

ב. לכאורה קען מען ענטפערן (בדוחק עכ"פ), ע"פ פרש"י אויפן פסוק[5] „ונרצה לו לכפר עליו": „ונרצה לו — על מה הוא מרצה כו' על עשה ועל לאו שניתק לעשה". ד. ה. אז קרבן עולה איז טאקע א קרבן נדבה וואס מ'איז ניט מחוייב צו ברענגען, אבער דער קרבן איז מרצה און נעמט אראפ א חובה, א חיוב עונש פון מענטשן, קומט דאך אויס אז קרבן עולה איז אויך פארבונדן מיט חובה.

ועפ"ז איז מובן דער סדר — פריער קרבן עולה, שפעטער חטאת, און דער־נאך אשם: ס'איז מער עלול[6] אז א איד זאל ח"ו עובר זיין, ובמילא דארפן ברענגען א קרבן עולה[7], וואס איז מרצה אויף אן עבירה קלה יותר — עשה ולאו הניתק לעשה — ווי א קרבן חטאת, וואס קומט און איז מכפר אויף עבירות חמורות — „דבר שזדונו לאו וכרת"[8]; און חטאת, ווידער, קומט פאר אשם — ווייל חטאת נעמט ארום א גרעסערע צאל עבירות ווי אשם וואס מ'ברענגט נאר אויף ענינים מסויימים.

דאס איז אבער ניט אויסגעהאלטן, ווארום אויב די תורה איז מקדים עולה

---

1) מלבד „מנחת בכורים" (ב, יד וברש"י). ובדרך אגב — „קרבן ראשית" (שם, יב וברש"י).

2) א, ב.

3) ראה מפרשי רש"י. ונתבאר בארוכה בלקו"ש חי"ב שיחה א' לפ' ויקרא.

4) כמדובר כמה פעמים. וראה לקו"ש חט"ז ע' 458 ובהערות שם. וש"נ.

5) שם, ד. — ואף שלכאו' הקושיא היא על פרש"י לפני זה (פסוק ב') — כיון שהיא קושיא בכללות הפרשה (ולא בפי' תיבה וכיו"ב) — הרי כל הפרשה הוא המשך אחד.

6) ע"ד הכלל שכתבו רש"י כמ"פ לפנ"ז (משפטים כא, כח. כב, יז. שם, כא. שם, ל) „דיבר הכתוב בהווה" — ועד"ז מסתבר לומר גם בנוגע לקדימה בסדר.

7) ראה זבחים ז, א: אין לך אדם בישראל שאינו מחוייב עשה.

8) פרש"י פרשתנו ד, ב.

לפמ"ש ברמב"ן וגו"א (א, ד) דעולה באה רק על מזיד (וראה גו"א שם, דלכן עולה כליל לה'), וחטאת באה רק על שוגג (פרש"י הנ"ל) צ"ע מה עלול יותר, אבל הרי לא נחית רש"י בפירושו בעולה לבאר האם (ע"ד הפשט) באה בכל אופן או רק במזיד.

(ניט ווייל ס׳איז א קרבן נדבה, נאר) צוליב דעם וואס עס איז פארבונדן מיט חובה („מרצה כו׳ על עשה כו׳") — האט דאך ניט קיין ארט צו מפסיק זיין (צווישן עולה און חטאת) מיט אנדערע קרבנות נדבה — מנחה און שלמים?

מוז מען זאגן, אז דער פסוק וויל טאקע מקדים זיין קרבנות נדבה פאר קרבנות חובה; און קרבן עולה שטייט פאר קרבן חטאת — מצד דעם וואס עולה איז א קרבן נדבה[9].

ג. וועט מען דאס פארשטיין בהקדים נאך א תמי׳: פארוואס הויבט אן די תורה דא מיט קרבנות (חובה של) יחיד און ניט מיט קרבנות ציבור — לכאורה איפכא מסתברא: פריער דארף מען אנזאגן וואס ס׳איז נוגע דעם גאנצן ציבור, און ערשט שפעטער — בנוגע יחידים?

לכאורה וואלט מען געקענט ענטפערן[10]: קרבנות ציבור זיינען (בעיקר) שייך צו זמנים מיוחדים אין יאר (שבת, יו״ט וכו׳); דאקעגן קרבנות יחיד (נדבה און חובה) קענען דאך זיין בכל עת — דערפאר הויבט זיך אן פרשת הקרבנות מיט קרבנות יחיד[11] [און די דינים פון קרבן תמיד — וואס מ׳ברענגט פעמיים בכל יום — שטייען טאקע פריער אין פ׳ תצוה[12]].

דאס איז אבער בלויז א טעם אויף צו מקדים זיין קרבנות יחיד פאר קרבנות ציבור — עס איז אבער תמוה וטעמא בעי, פארוואס די דינים פון קרבנות ציבור ווערן בכלל ניט דערמאנט אין פ׳ ויקרא[13] (אדער פ׳ צו), נאר ערשט אין פ׳ אחרי[14], אמור[15] און (דער עיקר אין) פ׳ פינחס[16]?

ד. דער ביאור בכל זה:

אין פשטות הכתובים קומט אויס, אז די פ׳ הקרבנות פון אונזער פרשה און (דער ערשטע חלק) פון פ׳ צו זיינען געזאגט געווארן איידער (וואס ער דערציילט נאכדעם) „קרא משה לאהרן וגו׳ קח לך עגל וגו׳"[17] — סדר החינוך פון אהרן ובניו בשמיני למילואים. איז פארשטאנדיק בפשטות, פארוואס מען מוז אנזאגן דיני עולה א.א.וו. וויל אהרן ובניו האבן געדארפט וויסן די דינים פון

---

9) אלא שי״ל, דא׳ מהטעמים שמקדים עולה לשאר קרבנות נדבה, הוא לפי שיש בו גם „קצת" חובה, כבפנים.

10) בדוחק י״ל: א) יחיד צריך להזהיר יותר מן הצבור, כי אפשר שיתרשל כו׳ (להעיר מביצה ה, ב: עדות מסורה לב״ד ביצה לכל מסורה). ב) צבור ה״ה קיבוץ יחידים• ולכן מתחיל בדיני קרבנות יחיד, ואח״כ — קרבנות של צבור העשוי מיחידים.

•) ואף שצבור הוא מציאות בפ״ע, ולא (רק) צירוף של הרבה יחידים (ראה מרד״ל יבמות (נז, א): קהל גרים לא איקרי קהל. ועוד. וראה הוריות (ו, א) ותמורה (טו, ב. טז, א) דאין הצבור מת. ובר״ה (ז, רע״ב) שצריך למוסרו יפה יפה. וראה מפענ״צ פ״ד ס״ב־ד). וי״ל שכ״ה גם ע״ד הפשט — ראה ויקרא ד, ג ואילך. ולהעיר מפרש״י בא יב, ו ד״ה קהל עדת ישראל —

מ״מ, הרי אי אפשר לצבור מבלי שיקדמו לו יחידים. וראה סה״מ תישא ע׳ 31 בהערה שם. ואכ״מ.

---

11) לכאורה עד״ז אפשר לתרץ גם טעם הקדמת קרבנות נדבה לקרבנות חובה — דקרבנות חובה (דיחיד) תלויין במקרה מסויים (חטא וכו׳) דאיש מסויים, משא״כ נדבה דאפשר לכאו״א להביא נדבה בכל עת — אבל עדיין חסר ביאור, כי סו״ס הו״ל להקדים דינים שמוכרח לדעתם (של קרבנות חובה) ואח״כ אלו שהן רק נדבה.

12) כט, לח ואילך.

13) לבד הנסמן בהערה 1. חטאת הצבור — ד, יג ואילך.

14) טז, ה ואילך.

15) קאפיטל כג.

16) קאפיטל כח־כט.

17) ר״פ שמיני.

די קרבנות בכדי קענען זיי מקריב זיין בשמיני למילואים[18].

און ווי דאָס איז בנוגע די ציווים לאהרן ובניו, אַז זיי האָבן געדאַרפט וויסן ווי צו מקריב זיין די קרבנות בשמיני למילואים — אַזוי איז עס בנוגע די ציווים (שבפ' ויקרא און צו) צו אַלע אידן, אַז זיי האָבן געדאַרפט וויסן וואָס פאַר אַ קרבן זיי קענען (אַדער דאַרפן) ברענגען גלייך ביים הקמת המשכן בשמיני למילואים.

בפרט אויב מ'זאָל זאָגן[19], אַז (אויך) פ' ויקרא און פ' צו זיינען געזאָגט געווארן בתחילת שבעת ימי המילואים[20]

— קענען דאָך די דינים פון פ' ויקרא און צו זיין נוגע[21] (ניט נאָר ביום שמיני למילואים, נאָר) לכל שמונת ימי המילואים[22].

און דעריבער האָט מען דאָ ניט געדאַרפט אַנזאָגן אויף די קרבנות ציבור (פון יו"ט וכו') וואָס שטייען אין פ' אחרי אמור און פינחס, וואָרום דאָ זיינען געזאָגט געווארן נאָר אָט די קרבנות וואָס זיינען (אַדער קענען זיין) נוגע גלייך בשעת מעשה.

און אפילו די קרבנות ציבור וואָס מ'האָט מקריב געווען אין די ימי המילואים וואָס זיינען ניט פון „אותן שנצטוו בו ביום"[23] (ווי קרבן מוסף דשבת ור"ח[24]) — וויבאלד אָבער אַז דער מקריב פון די קרבנות הציבור בימי המילואים איז געווען משה (ווי רש"י האָט שוין פריער[25] געזאָגט), איז ניטאָ קיין הכרח אַנצונעמען דאָ אַלע אידן (כהתחלת הפרשה — „דבר אל בנ"י") אויף די קרבנות[26], וואָרום משה האָט דאָך געווואָסט וואָס פאַר אַ קרבן און ווי מ'האָט עם געדאַרפט ברענגען[27], ווי ער האָט געווואָסט די פרטי דינים פון אַלע קרבנות וואָס ער האָט מקריב געווען בשבעת ימי המילואים (כולל — דעם שבת'דיקען טאָג, חטאת וכו').

ה. עפ"ז איז פאַרשטאַנדיק וואָס די תורה הויבט אַן מיט קרבנות נדבה (ניט קרבנות חובה): אין די ימי המילואים איז

---

18) ראה צו ו, יב ואילך. וראה פרש"י שמיני ט, טז: „ויעשה כמשפט — המפורש .. בויקרא".

19) ראה רמב"ן פקודי מ, ב. ס"פ פקודי. צו ח, ב. נשא ז, א.

20) ואף ש(רק) באמצע פ' צו (ח, ב) כ' רש"י „פרשה זו נאמרה שבעת ימים קודם הקמת המשכן שאין מוקדם ומאוחר בתורה", דעפ"ז אפשר לומר דס"ל דפ' ויקרא ו(חלק) פ' צו שלפנ"ז הן בהמשך לס"פ פקודי (מ, יז ואילך) ששם מדובר בהקמת המשכן בשמיני למילואים (ראה פרש"י פקודי שם, כט. לא. ר"פ שמיני. רמב"ן פקודי מ, ב. דלא כבראב"ע שם ובר"פ שמיני) —

אבל י"ל, כי שם יש הכרח שנאמרה בתחילת ימי המילואים, ולכן פרש"י ד„פרשה זו נאמרה (בבירור) ז' ימים קודם הקמת המשכן"; משא"כ פ' ויקרא ו(חלק) פ' צו פסק בדבר, ואפ"ל בב' אופנים.

21) וצ"ע אם ע"ד ההלכה היו מקריבים קרבנות יחיד בז' ימי המילואים.

22) בגו"א שמיני (ס, כג) כ' — לדעת רש"י — „שודאי לא הקריב בימי המילואים אלא קרבנות השייכים למילואים כו' כמו שלא הקריב התמידים כו'" — אבל ראה פרש"י פינחס כח, ד. וראה בארוכה לקו"ש ח"י ע' 230 ובהערה שם (דלדעת רש"י עשו כל העבודות בז' ימי המילואים).

23) שהקריב אהרן — ראה פרש"י פקודי מ, כט.

24) ראה פרש"י שמיני י, טז. וראה ראב"ע פקודי מ, ב. מפרשי רש"י צו ח, ב.

25) תצוה כט, כב. שם כד. פקודי מ, כט („אף ביום השמיני כו' והקריב קרבנות צבור כו").

26) וגם פ' התמיד דפ' תצוה לא נאמרה לבנ"י כ"א למשה (בעיקרי) לימי המילואים, והציווי לבנ"י (לדורות) הוא בפ' פינחס (כח, א ואילך) — ראה פרש"י פינחס שם, ד.

27) אלא שבתורה לא נאמר בפירוש רק ציווי על קרבן תמיד.

*) ראה חזקוני פינחס כח, ד — בדעת רש"י.

.יט מסתבר אז אידן זאלן עובר זיין אויף חטאים[28] און מחוייב ווערן בקרבן חובה; ובפרט בשמיני למילואים, ווען ס׳איז געווען השראת השכינה במשכן[29] וואס איז „עדות לישראל שויתר להם הקב״ה על מעשה העגל״[30].

דאקעגן איז יע מסתבר, אז בנ״י, וואס האבן געגעבן אויף מלאכת המשכן מיט א נדיבות גדולה ביותר[31], האבן נאך הקמת המשכן גלייך ביי דער ערשטער געלעגנהייט*[31] געבראכט קרבנות נדבה.

דערפאר שטעלט די תורה פריער די קרבנות וואס זיינען עלול וקרוב געבראכט ווערן אין ימי המילואים — קרבנות נדבה, און ערשט דערנאך — די דינים פון קרבנות חובה.

ו. דער ביאור פארוואס די תורה הויבט אן מיט קרבנות נדבה — בפנימיות הענינים, ווען מען פארשטיין בהקדים:

ס׳איז ידוע בענין הקרבנות, אז דער עיקר דערביי איז די כוונה ומחשבת האדם בשעת׳ן ברענגען דעם קרבן, וכמאמר רז״ל[32] „אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוון לבו לשמים״; אויך ביי קרבנות וואס קומען לכפר על האדם, איז די כפרה בעיקר מצד מחשבת האדם, ווי דער רמב״ן[33] איז עס מבאר אז ביים ברענגען א קרבן דארף דער אדם המקריב טראכטן „כי חטא לאלקיו בגופו ונפשו וראוי לו שישפך דמו וישרף גופו לולא חסד הבורא שלקח ממנו תמורה כו׳ דמו (דהקרבן) תחת דמו נפש תחת נפש כו׳״, און דאס מאכט אז דער קרבן זאל מכפר זיין.

מ׳זעט דאס אויך אין דעם נאמען קרבן, וואס איינער פון זיינע פירושים איז — מל׳ קירוב, וואס מיינט אז די עבודה פון קרבן איז צו מקרב זיין די כוחות וחושים צום אויבערשטן[34].

ועפ״ז איז ניט מובן: ווייאלד אז דער עיקר פון קרבנות איז (ניט די מעשה ההקרבה, נאר) די מחשבת האדם לפני ובשעת ההקרבה, ווי קומט עס אז אין תורה שטייט אינגאנצן ניט וועגן דער מחשבה וכוונה וכו׳[35]?

דערפאר איז די תורה מקדים די דינים פון קרבנות נדבה — וואס זייער גאנצע הקרבה איז נאר מחמת נדיבת הלב (לשמים). דערמיט זאגט תורה אז כוונת

---

28) להעיר מפרש״י תצוה כט, לו. שמיני י, יז. נשא ז, טז.

29) פקודי מ, לד.

30) פרש״י ר״פ פקודי. וראה פרש״י שמיני (ט, כג) דכל שבעת ימי המילואים „היו ישראל נכלמים ואומרים כו׳ כל הטורח שטרחנו שתשרה שכינה בינינו ונדע שנתכפר לנו עון העגל כו׳״.

31) ויקהל לה, כא ואילך. לו, ה־ז.

*31) ואף שהנשיאים התנדבו „בחנוכת המזבח תחילה״ (פרש״י ויקהל לה, כז) — הרי נדבת הנשיאים כולם הייתה בח׳ למילואים (כפשטות הכתובים (נשא ז, א ואילך) — תיכף כשסיים משיחת המשכן כו׳). ולאחז״ל (גם ביום השמיני למילואים) יכלו כל בנ״י להביא נדבות [נוסף לזה ש״ל (כנ״ל בפנים) שהביאו גם בד׳ ימי המילואים (לפני „חנוכת המזבח״)]. ובפרש״י נשא (ז, ג) משנה וכותב (ומפרש) דברי ר״נ „להתנדב כאן בתחלה״ וקאי על העגלות והבקר — ובהם גם הנתינה ללוים הייתה בתחלת היום. וראה לקו״ש חט״ז ע׳ 424 הערה 3.

32) מנחות בסופה. הובא בפרש״י פרשתנו א, יז״. וראה פרש״י פרשתנו ב, א.

33) פרשתנו א, ט. וראה ספורנו שם, ב. ועוד.

34) ראה ספר הבהיר סי׳ מו (קט). ועייג״כ זח״ג ה, א. של״ה מס׳ תענית (ריא, ב). פע״ח שער התפלה פ״ה.

35) רק שצ״ל „לרצונו״ (פסוק ג׳). וראה לקמן בפנים ס״ז.

*) ראה לקוטי לוי״צ לזהר בשלח ע׳ סט־ע (ובלקו״ש חי״ב ע׳ 13 ואילך). נתבאר בשיחת ש״פ בשלח תשל״ו.

הלב איז די הקדמה כללית צו דעם גאַנצן ענין הקרבנות: זי איז די נקודה העקרית פון אַלע קרבנות, אויך פון קרבנות חובה.

און דאָס איז אויך וואָס רש"י איז מדייק בלשונו „בקרבנות נדבה דיבר הענין"[36]: דער „ענין" פון קרבנות, אַלע קרבנות — זיינען בעצם קרבנות נדבה, ווייל ביי אַלע קרבנות איז דער עיקר די נדיבות הלב אָון כוונה פון מקריב הקרבן.

ז. בעומק יותר: די כוונה ונדיבות הלב וואָס פאַדערט זיך ביי אַלע קרבנות, איז בעצם ובפנימיות פאַראַן ביי כאו"א מישראל; ס'איז נאָר וואָס ביי קרבנות נדבה — וואָס דער מענטש ברענגט (ניט ווייל ער איז מחוייב ומוכרח בזה, נאָר) אַלס נדבה פון זיין אייגענעם גוטן ווילן — זעט זיך אָן די פנימיות זיינע בגילוי.

און דערפאַר איז אויף דעם ניטאָ קיין ציווי אין תורה, נאָר רש"י דערציילט די מציאות — „בקרבנות נדבה דיבר הענין": אַלע קרבנות זיינען אָ קרבן נדבה, ווייל יעדער איד האָט די נדיבות הלב והכוונה מצד פנימיותו ונשמתו.

וואָס דאָס איז אויך וואָס מ'געפינט ביי קרבנות דעם פסק־דין[37]: „יקריב אותו מלמד שכופין אותו, יכול בע"כ ת"ל לרצונו, הא כיצד כופין אותו עד שיאמר רוצה אני", ווי דער רמב"ם[38] איז דאָס מבאר (בנוגע לגט): „מאחר שהוא רוצה להיות מישראל ורוצה הוא לעשות כל המצות ולהתרחק מן העבירות, ויצרו הוא שתקפו, וכיון שהוכה עד שתשש יצרו ואמר רוצה אני, כבר גרש לרצונו".

און פונקט ווי דאָס איז ביי „לרצונו" — אָזוי איז עס בנוגע אַלע כוונות וואָס פאַדערן זיך ביים מקריב הקרבן, ביז — קרבן מלשון קירוב הכוחות והחושים להקב"ה כנ"ל, אָז דאָס איז דאָ בפנימיות ביי יעדער אידן, וכתורת אדמו"ר הזקן הידועה[39]: אַ איד ניט ער וויל און ניט ער קען זיין אָפגעריסן פון אלקות.

ח. עפ"ז איז אויך מובן וואָס די תורה רופט דאָ אָן בנ"י מיטן נאָמען „אדם (כי יקריב מכם" (בנ"י[40] צו וועמען מען האָט עס געזאָגט)): דער שם „אדם" איז ע"ש „אדמה"[40] לעליון"[41] — די נשמה וואָס איז אַ חלק אלקה ממעל ממש[42]; און וואָס זי איז דאָ בא „כל איש ישראל[43]

36) ראה לקו"ש חי"ב ע' 1 הערה 2 (הביאור ע"ד הפשט).

37) קידושין נ, רע"א. וש"נ. הובא בפרש"י כאן פסוק ג'. רמב"ם הל' מעה"ק פי"ד הט"ז.

38) הל' גירושין ספ"ב.

39) ראה היום יום ע' עג. ובכ"מ.

40) כפשוטו של מקרא — משא"כ נכרים. וגם ע"ד ההלכה (תו"כ כאן) הרי ממשיך שזהו לכפר על עשה כו' כנ"ל. וראה מנחות עג, ב (ובכ"מ) דמכתוב אחר מרבינן גם נכרים. וראה תו"כ כאן אדם לרבות גרים (והאריך בפי' המלבי"ם). ואכ"מ. וראה לקו"ש שם ע' 5 ואילך.

*40) ל' הכתוב — ישע' יד, יד.

41) של"ה חלק תושב"כ פ' וישב דרוש צאן יוסף בסופו (שא, ב). ובכ"מ. עש"מ מאמר אכ"ח ח"ב פל"ג. ועוד.

42) תניא רפ"ב.

43) לכאורה י"ל דכך נברא. אבל ע"י בחירתו אפ"ל אח"כ באופן דלבי חלל בקרבי שאין לו יצה"ר (כדלעיל בפ"א) או להיפך שאין לו חלק באלקי ישראל (אגה"ת פ"ד ואילך. אגה"ק ס"ז. וראה ג"כ תניא ספל"ב). ויותר נ"ל שכך הוא תמיד, וכדמוכח מטעם הרמב"ם (שם) בהפס"ד דגט מעושה כשר שזהו גם בנוגע לאלו שאין להם חלק כו', ואע"פ שחטא ישראל הוא הנאמר בעכן (סנהדרין מד, רע"א). ובלבי חלל בקרבי — ה"ז רק שאין לו יצר כו' (ע"ד מש"נ יצר לב האדם גו') אבל מציאותו באופן דהרוג — יש לו. — ולהעיר מסוכה (נב, רע"א): וספדו כו' על יצה"ר שנהרג.

אחד צדיק ואחד רשע"[44], וואס מצד דעם איז דאָ ביי אַלע אידן די נדיבות הלב והרצון צו זיין קרוב לאלקות.

און דאָס איז אויך דער טעם (ע"פ „יינה של תורה") וואס רש"י איז מפרש „אדם", „למה נאמר, מה אדם הראשון לא הקריב מן הגזל שהכל הי' שלו אף אתם לא תקריבו מן הגזל" — דלכאורה איז ניט מובן: מ'געפינט אין גמרא[45] אז מ'איז ממעט גזל פון וואָרט „מכם" — פאָרוואָס לערנט רש"י אז מ'איז ממעט גזל מיטן וואָרט „אדם" וואס איז בלויז א רמז — „מה אדם הראשון כו'"?

איז דער ביאור בזה:

דאָס וואס אדם הראשון איז „הכל הי' שלו" איז געווען נאָר בתחילת בריאתו, זייענדיק אין ג"ע קודם חטא עה"ד[46]; און דאָס איז דער רמז אין פרש"י: דער „אדם" — „אדמה לעליון" — וואס איז דאָ ביי יעדער איד, איז בדוגמת אדם הראשון ווי ער איז געווען קודם החטא.

ער איז אין אזא דרגא אז ער איז העכער פון דעם ענין פון חטאים[47], עכ"פ עס איז ניט שייך בא עם א חיוב פון קרבן כפרת חטא. און דאָס „זאגט זיך אַרויס" ביי קרבנות נדבה, וואס קומט (ניט אויף א חטא, נאָר) מצד דער נדיבות הלב פון א אידן אויף צו זיין קרוב (קרבן מלשון קירוב, כנ"ל) לאלקות.

אבער לאידך, איז דאָס פאָראַן אויך ביי אַלע קרבנות (אפילו ביי קרבנות וואס קומען אויף א חטא), כנ"ל, וואָרום באלד ווי א איד איז מחליט צו ברענגען א קרבן לכפר אויף זיין חטא, ווערט נתגלה דער „אדם" שבו, וואס איז העכער פון ענין החטאים (כאדם הראשון קודם החטא, כנ"ל)*[47] — און בכח זה ווערט לכפר עליו — דער חטא ווערט אינגאַנצן אפגעווישט[48].

ט. עפ"י כהנ"ל איז אויך מובן וואס די תורה איז דאָ מקדים „ויקרא אל

---

44) תניא פ"א. וי"ל שזהו הדיוק כאן „אחד", „ואחד", ובכלל — לאחר אומרו „דלכל איש ישראל" מאי קמ"ל ב„אחד צדיק ואחד רשע"? וי"ל דקמ"ל דהן צדיק והן רשע הם (לאמתתם) בדרגת „אחד".

וע"ד פי' הידוע במחז"ל (הגש"פ): אחד חכם ואחד כו' (ספר השיחות תש"ג ע' 74).

45) סוכה ל, רע"א. וראה תוס' שם ד"ה כי.

46) כ"ה ע"פ תנחומא (צו א) „שלא הי' (אדם) גוזל מאחרים שהוא הי' יחידי בעולם" — ואדם הי' יחידי רק לפני החטא — וגם אז הרי ביום שנברא אדם נבראה חוה (פרש"י בראשית א, כז), ובו ביום נולדו קין והבל ובנות כו' (פרש"י שם ד, א. ושם: קודם שחטא ונטרד מג"ע) — ראה בכ"ז לקו"ש שם (ע' 7-6).

ואף לפמשנ"ת בלקו"ש שם, שכוונת רש"י ב„הכל הי' שלו" משמע שזהו במשך כל ימי חייו, והטעם כי כשנברא נעשה הכל שלו ואח"כ שוב לא פקע קנינו, ע"ש — בכ"ז „הכל הי' שלו" כפשוטו, הי' רק כשהי' יחידי, שהרי קין והבל הי' להם שדה וצאן וכו' (שם, ב). ובפשטות זהו ע"י שאדה"ר נתן כ"ז לבניו וכו' במתנה. ראה בכ"ז בלקו"ש שם.

47) ראה זח"ג טז, א. וראה שם יג, ב. וראה ד"ה באתי לגני תשי"ג פ"ב. לעיל ע' 5 ואילך.

*47) בלקו"ת פרשתנו (א, ב) דאל"ף זעירא דויקרא, היינו הארת הכתר .. ובדברי הימים נאמר אדם באלף מאתוון רברבן והוא בחי' אדה"ר כמו שהי' לפני החטא כו'. ובאוה"ת כאן (כרך ג' ע' תשכו-ז) — ע"פ לקו"ת להאריז"ל כאן — דאל"ף זעירא דויקרא הוא מצד הירידה במשה מצד חטא העגל כו'.

ואין בזה סתירה להמבואר בפנים ד„אדם" הנאמר כאן הוא ע"ד בחי' אדה"ר כמו שהי' לפני החטא — כי בנדו"ז אין נפק"מ בין צדיק מעיקרא (אל"ף רבתי) לבע"ת (שצ"ל בשפלות כו' — אלף זעירא — כי „לכפר עליו" דכאן בא לאחר החטא, שמקור כולם הוא חטא העגל).

וזהו אפילו בדרגה זו שצריך לכפותו שיאמר רוצה אני — עאכו"כ שפלות ואלף זעירא דבע"ת דימי המילואים דמשכן (שהי' הוכחה — שנתכפר חטא העגל ובאופן דסלחתי כדברך), ודמרע"ה בכלל — וכידוע פי' אדה"ז בזה (ספר השיחות ה'ש"ת ע' 68. נת' בארוכה לעיל ע' 1 ואילך).

48) ראה אגרת התשובה פ"ב: וכן ונרצה כו'.

משה", און ווי רש"י שרייבט באריכות אז דאס איז א „לשון חבה לשון שמלאכי השרת משתמשין בו וכו" — וואס לכאורה: א) פארוואס שרייבט עס די תורה דוקא ביי פרשת הקרבנות? ב) פארוואס איז רש"י אזוי מאריך אז „ויקרא" איז א לשון חבה וכו'?

דער ביאור אין דעם: ווי געזאגט פריער, איז די ערשטע זאך וואס אידן האבן געוואלט טאן נאך דער הקמת המשכן, איז געווען דאס ברענגען קרבנות נדבה, וואס דאס באווייזט אויף דער חביבות יתירה בא אידן פון משכן וכו';

און „כמים[49] הפנים לפנים כן לב האדם [העליון[50]] לאדם" — האט אויך דער אויבערשטער דא ארויסגעוויזן די גודל החביבות פון השם צו אידן. און דערפאר איז אויך רש"י מאריך אין דעם.

י. נאך אן ענין אין דעם: ס'איז ידוע[51] אז „ויקרא אל משה" איז די נתינת כח אויף עבודת הקרבנות, וואס דער עיקר פון עבודת הקרבנות איז די נדיבות הלב, כנ"ל באריכה.

און דאס איז וואס די תורה איז מקדים „ויקרא אל משה" וואס איז א לשון חבה: אט די נדיבות הלב פון די אידן צום אויבערשטן, נעמט זיך פון „ויקרא אל משה" — פון דער חביבות וואס דער אויבערשטער ווייזט ארויס צו אידן[52].

עפ"ז איז אויך מובן וואס רש"י איז מסיים „אבל לנביאי או"ה נגלה עליהן בלשון עראי וכו'" — דלכאורה: וואס איז נוגע דא דער חילוק צווישן דעם „ויקרא" ביי משה און דער „ויקר" ביי בלעם („נביאי או"ה")? — נאר דער ענין בזה איז כנ"ל:

אין אט דער נדיבות הלב ביי כאו"א מישראל, ניט קוקנדיק אויף זיין מצב בחיצוניות, דריקט זיך אויס דער חילוק צווישן אידן און או"ה: אידן זיינען בעצם טוב וקדושה, און די ענינים בלתי רצויים שבהם קומען נאר פון (בל' הרמב"ם[53]) „יצרו הוא שתקפו"; משא"כ ביי או"ה „אם יש בהם איזה דבר טוב ה"ז דבר נוסף"[54].

און דער שורש החילוק נעמט זיך דערפון וואס ביי אידן איז דא דער „ויקרא אל משה" — די חיבת הקב"ה צו אידן, און מצד דער חיבה און בחירה פון אויבערשטן אין אידן, זיינען זיי אלע מאל פארבונדן בפנימיות מיט אלקות.

(משיחות ש"פ ויקרא תשל"ב, תשל"ג)

---

49) משלי כז, יט.

50) ראה אוה"ת עה"פ. ושי"נ.

51) ד"ה באתי לגני תשי"ב פ"ה בתחילתו.

52) „כי כל נפש ונפש מבית ישראל יש בה מבחי' משרע"ה" (תניא פמ"ב. וראה אגה"ק סו"ס כז (ביאור)).

53) נעתק לעיל בפנים ס"ז.

54) מאמר דש"פ בראשית תרנ"ט.